

עפ"ת 46758/10/23 - מדינת ישראל נגד וואל הואש (עציר) ,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 46758-10-23 מדינת ישראל נ' הואש(עציר)
תיק חיצוני: 267216/2023

לפני **כבוד השופט מאזן דאוד**
המערכת **מדינת ישראל**
נגד **וואל הואש (עציר) ,**
המשיב
ב"כ המערכת: עו"ד ציון אבנילוב מפרקליטות מחוז חיפה פלילי
ב"כ המשיב: עו"ד חנא בולוס

פסק דין

כללי

1. לפני ערעור המדינה על קולת העונש בגזר דינו של בית משפט לתעבורה בעכו (כב' השופט יעקב בכר) (להלן: "**בית משפט קמא**"), שניתן ביום 26.10.23, בתיק פל"א 9958-06-23.

רקע וההליכים

2. לבית משפט קמא הוגש כתב אישום נגד המשיב המייחס לו עבירות של **נהיגה בזמן פסילה**, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**"); **נהיגה בעת שרישיון הרכב פקע לתקופה העולה על שנה**, עבירה לפי סעיף 2 לפקודה; **נהיגה בעת שרישיון הנהיגה פקע לתקופה העולה על שנתיים**, עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודה; ועבירה של **נהיגה ברכב ללא ביטוח**, לפי סעיף 2א' לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. לפי עובדות כתב האישום, בתאריך 19.06.2023, בשעה 12:00 או בסמוך, נהג המשיב ברכב פרטי (להלן: "**הרכב**") ונסע בכביש פנימי בכפר מכר. המשיב נהג ברכב על אף שהודע לו כי הוא פסול לנהיגה במסגרת גזר דין שניתן בבית משפט קמא, ביום 26.11.2020, בתיק תת"ע 7626-11-20 ובצירוף תיק 3821-11-20, וזאת לתקופה של 60 חודשים החל מיום שחרורו ממאסר. המשיב הפקיד את רישיון הנהיגה שלו ביום 10.10.2021.

כמו כן, המשיב נהג ברכב ללא רישיון נהיגה בתוקף, לאחר שרישיון הנהיגה שלו פקע ביום 03.03.2009, וכן נהג ברכב לאחר שרישיון הרכב פקע ביום 06.06.2022. המשיב אף נהג ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום ביקשה המערערת בגדרי מ"ת 9963-06-23 להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו, וביום 22.06.2023 קיבל בית משפט קמא את בקשת המערערת והורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. על החלטה זו הגיש המשיב ערר (עמ"ת 61208-06-23) אשר נדחה ביום 29.06.2023.

5. בהמשך, הוגשה בקשה לעיון חוזר אשר נדחתה ביום 11.07.2023 ללא דיון, ובקשה נוספת נדחתה ללא דיון בתאריך 17.07.2023. אף על החלטה זו הוגש ערר אשר התקבל בהסכמת הצדדים ביום 26.07.2023 (עמ"ת 55182-07-23) ובית המשפט המחוזי הורה על קיום דיון בבקשה לעיון חוזר וקבלת החלטה נוספת. דיון בבקשה התקיים ביום 08.08.2023 וביום 09.08.2023 דחה בית משפט קמא את הבקשה לעיון חוזר.

6. ביום 11.7.2023, הודה המשיב בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום והורשע על פי הודאתו. לאחר הרשעתו הופנה המשיב לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר.

7. בתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית משפט קמא נסקרו נסיבותיו האישיות של המשיב כמו גם הרשעותיו הקודמות. הוברר כי בעת שהמשיב נשא מאסר בפועל הוא שולב בהליך טיפולי, ולאחר ששוחרר שמר על קשר טיפולי עם הרשות לשיקום האסיר. כן נמסר כי בעת נשיאת המאסר הפגין המשיב מודעות והפנמה בדבר המניעים שהובילו אותו לביצוע העבירה ונבנתה עבורו תכנית שיקומית בקהילה. הוא שוחרר בחודש אוקטובר 2021 והיה צפוי להשתלב בטיפול קבוצתי, בעוד ההתרשמות ממנו הייתה חיובית. את החזרתיות על ביצוע העבירות הסביר המשיב על רקע נסיבות אישיות ועל רקע צרכים אישיים ובריאותיים.

אשר לעבירות מושא תיק דנא, הודה המשיב במיוחס לו באופן פורמלי אך התקשה לקחת אחריות אישית ופלילית על מעשיו. הוא טען כי הזיז רכב השייך לחברו בסמוך לבית עסקו בשל כך שהרכב חסם אפשרות לפרוק סחורה לבית העסק. הוא הצהיר כי נמנע מלנהוג ללא רשות והתנהלותו בהליך דנא אינה מאפיינת אותו. שירות המבחן העריך כי המשיב נושא בעמדות מקלות, ממזערות ומטשטשות ביחס להתנהגותו בתחום התעבורה, למרות שהוא מבין את חומרת מעשיו והשלכותיהם.

למרות הטיפול המשמעותי שבו שולב המשיב בעת היותו בכלא, סבר שירות המבחן כי קיים במשיב "סיכון משמעותי להישנות התנהגות דומה בעתיד". להערכת שירות המבחן המשיב פועל מתוך מיקוד שליטה חיצוני ותולה את התנהגותו בהשפעות חיצוניות תוך הפגנת קושי לראות את חלקו שלו או את הבחירה שהוא עושה בעצמו במצבים שונים. הוא מתקשה בוויסות דחפיו, ותופעה זו באה לידי ביטוי בביצוע עבירות על החוק. ענישה קודמת לא היוותה גורם מרתיע עבור המשיב. הוא אמנם ביטא נכונות להשתלב בכל טיפול שיוצע בקהילה, אך

נוכח מאפייני אישיותו והסיכון המשמעותי להישנות, כמו גם העובדה כי הליכי טיפול וענישה קודמים לא היוו גורמים מרתיעים ומפחיתי סיכון, העריך שירות המבחן כי המשיב זקוק לטיפול אינטנסיבי כדוגמת הטיפול שניתן בין כותלי הכלא. כן העריך כי טיפול פרטני או קבוצתי אחר אינו מתאים למשיב בשלב זה.

נוכח כל האמור לעיל, המליץ שירות המבחן על חלופות ענישה או שיקום במסגרת הקהילה.

8. בית משפט קמא לאחר ששמע את טיעוני הצדדים לעונש, גזר את דינו של המשיב ביום 26.10.2023. בית משפט קמא ציין בגזר הדין כי חרף הפגיעה בערכים החברתיים כתוצאה ממעשי המשיב ראה לנכון להעניק למשיב הזדמנות נוספת לצאת מהמסלול עליו עלו חייו. בית משפט קמא הדגיש את הודאתו של המשיב בביצוע העבירות והסיכון בזמן השיפוטי, את העובדה שהמשיב נהג מטרים ספורים כאשר לטענתו ביקש להחנות רכבו של אחר, צוין כי על פי תסקיר המבחן המשיב שולב בעבר בהליך טיפולי ממושך בין כותלי הכלא וגם כעת הביע נכונות לכך, והוזכרו דברי המשיב עצמו ודברי ראש המועצה המקומית שדיבר בשבחו. משכך, החליט בית משפט קמא להטיל על המשיב את רכיבי הענישה שלהלן:

הארכת מאסר מותנה בן 10 חודשים שהוטל על המשיב ביום 26.11.2020 לתקופה של שנתיים נוספות; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים, הפעלת פסילה מותנית מהליך קודם למשך 6 חודשים וזאת במצטבר, כך שסך הכל פסילה בפועל לתקופה של 18 חודשים במצטבר לכל פסילה אחרת; פסילה על תנאי למשך 6 חודשים; וקנס בסך 3,000 ₪ שישולם בשישה תשלומים החל מיום 01.02.2024.

9. בתאריך 27.10.2023, הגישה המערערת את הודעת הערעור מושא ההליך דנא ולצדה הגישה המערערת בקשה דחופה לקביעת דיון לשמיעת הערעור לא יאוחר מתאריך 29.10.2023. המערערת הבהירה כי בית משפט קמא הורה על הארכת מעצרו של המשיב עד ליום 29.10.2023 לצורך הגשת ערעור, וזאת נוכח הוראת סעיף 22(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996. עוד נטען כי סיכויי הערעור גבוהים נוכח חומרת מעשי המשיב, עברו התעבורתי המכביד, המאסר המותנה שהוארך והאמור בתסקיר שירות המבחן. היות והמשיב נתון במעצר, ביקשה המערערת כאמור לקיים את הדיון לא יאוחר מיום 29.10.2023, היינו בטרם שחרורו. בית המשפט אשר קיבל את הבקשה לטיפולו קבע בהחלטתו שניתנה ביום 27.10.2023 כי הדיון יתקיים ביום 29.10.2023 בשעה 09:30 "בשאלת הארכת המעצר", וכי המזכירות תבחן עם ב"כ המשיב אם ניתן לקיים את הדיון לגופו של ערעור באותו מועד.

10. בדיון שהתקיים ביום 29.10.2023 הציע בית המשפט לצדדים לקיים את הדיון בערעור לגופו, ולחילופין הציע להסכים להארכת מעצרו של המשיב עד הדיון בערעור אשר יתקיים באחד הימים הקרובים, תוך החרגת ההליך מההנחיות המתבקשות בשל מצב החירום. ב"כ המשיב לא קיבל את הצעת בית המשפט וביקש לדון במעצרו של המשיב בלבד.

המערערת ביקשה להורות על הארכת מעצרו של המשיב עד מתן החלטה בערעור, ואילו ב"כ המשיב סבר שיש להורות על שחרורו של המשיב.

בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט ע. קוטון), לאחר ששקל את כלל הנתונים ובחן את טענות הצדדים, הורה ביום 30.10.23, על מעצרו של המשיב עד מתן פסק הדין בערעור בתיק דנא וכי עסקינן במקרה חריג וייחודי, ולא ניתן לאיין את מסוכנותו של המשיב בחלופת מעצר.

אשר לסיכויי הערעור, ציין השופט קוטון בהחלטתו כי "במקרה הנוכחי, לא ניתן להתעלם כליל מסיכויי הערעור, שכן בית משפט קמא הטיל על המשיב עונש מקל במיוחד תוך שנמנע מלקבוע מתחם עונש הולם, נמנע מלמקם את עונשו של המשיב בתוך המתחם, ונמנע מלקבוע באופן מפורש כי הוא בוחר לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום. גזר דינו של בית משפט קמא התמקד בסוגיית הארכת המאסר המותנה ובסיבות שהביאוהו "להעניק לנאשם הזדמנות נוספת לצאת מהמסלול עליו עלו חייו". צוין כי הפעלת המאסר המותנה תהיה "בלתי צודקת" ועלולה להביא לרגרסיה במצבו של המשיב אשר תחבל בהתקדמות אותה הוא השיג עד כה, אך לצד האמור לא נשקלו לגופם הנימוקים המיוחדים המצדיקים הארכת מאסר מותנה, מהלך שהוא בבחינת מהלך חריג. משאלו פני הדברים סיכויי הערעור אינם מופרכים כלל ועיקר, אם כי אין לקבוע בשלב זה מסמרות".

11. על ההחלטה הנ"ל הוגש ערר לבית המשפט העליון (בש"פ 7958/23) וביום 7.11.23 נתן בית המשפט העליון תוקף של החלטה להסכמת הצדדים שלפיה "ככל שהערעור שהגישה המשיבה ישמע בבית המשפט המחוזי עד יום 10.11.23 יותר העורר במעצר בהתאם להחלטת בית משפט המחוזי, זאת עד החלטה אחרת שתינתן במסגרת הערעור, ככל שהערעור לא ישמע עד המועד הנ"ל, העורר ישוחרר לחלופת מעצר..."

הודעת הערעור נשוא הליך דנא הונחה על שולחנו של בית משפט זה ביום 1.11.23 ונקבע דיון לשמיעת הערעור ליום 27.11.23, אך בעקבות החלטת בית המשפט העליון בבש"פ 7958/23 ונוכח הסכמת הצדדים הוקדם הדיון בערעור לגופו ליום 8.11.23.

12. ביום 7.11.23 ניתנה החלטה להחרגת הדיון ע"י כבוד הנשיא השופט רון שפירא לפיה אושר קיום הדיון במועד תקופת תחולתו של מצב החירום המיוחד, בהתאם להגבלות שפורטו בהחלטה.

טיעוני הצדדים בערעור;

13. המערערת מיקדה טיעוניה בהחלטה שלא להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל ולהאריך את המאסר המותנה. כן התייחסה המערערת לתקופת הפסילה הקצרה שהוטלה על המשיב.

14. המערערת ביקשה להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל, להפעיל את המאסר המותנה ולהורות על נשיאת תקופת מאסר במצטבר למאסר המותנה שיופעל. כן ביקשה המערערת להטיל על המשיב עונש פסילה לפי סעיף 40א(א)(1) לפקודה ולהפעיל את הפסילה על תנאי במצטבר.
15. לטענת המערערת, שגה בית משפט קמא עת לא קבע מתחם עונש הולם ונמנע מהטלת עונש מאסר בפועל.
16. המערערת הפנתה לפסיקה וציינה כי בית משפט קמא שגה משהעדיף את האינטרס האישי של המשיב על פני האינטרס הציבורי וכי העונש שנגזר אינו משקף את חומרת העבירות, אינו נותן ביטוי להישנות, ומהווה סטייה קיצונית לקולא ברמת הענישה המתחייבת מהעבירות בהן הורשע המשיב.
17. המערערת סבורה כי נימוקי בית המשפט קמא אינם כבדי משקל שיצדיקו הקלה כה משמעותית ומתן הזדמנות נוספת. המערערת ציינה כי תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב שלילי ביותר, למשיב עבר מכביד עם 46 הרשעות קודמות והוא נהג בזמן פסילה בפעם החמישית, חרף מאסרים קודמים אותם ריצה בין כותלרי הכלא.
18. מנגד ביקש המשיב לדחות את הערעור ובתוך כך סמך את ידו על שיקוליו של בית משפט שמצא בנסיבותיו האישיות, בהודאתו, בחיסכון הזמן, נסיבות הנהיגה והשיקום שעבר בהליך קודם כנסיבות המצדיקות הימנעות מהטלת מאסר בגין הרשעתו בהליך זה ומצדיקה הימנעות הפעלת המאסר המותנה. עוד ביקש המשיב, באמצעות בא כוחו המלומד, להותיר את פסק דין על כנו.

דין והכרעה ;

19. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור, בחנתי לעומק את פסק דינו של בית המשפט קמא, והאזנתי רוב קשב לטענות הצדדים כפי שאלו הובאו בדיון שהתקיים בפניי; הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הערעור להתקבל באופן חלקי, כפי שיפורט להלן.
20. אכן, מושכלות ראשונים הם כי אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהטילה הערכאה הדיונית, אלא אך במקרים חריגים בהם גזר הדין סוטה באורח קיצוני ממדיניות הענישה הראויה והנהוגת, ובמקרים בהם נפלה טעות בולטת בגזר הדין - (ע"פ 8823/12 **דור שבתאי נ' מדינת ישראל**, פסקה 37 לפסק הדין (1.7.14)); (ע"פ 8815/14 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 17 לפסק הדין (19.4.15)).
21. לאחר שנשקלו הנסיבות בכללותן, בראי הפסיקה הקיימת, באתי לכלל מסקנה כי המקרה דנא נופל

לגדרם של המקרים החריגים המצריכים את התערבותה של ערכאת הערעור.

22. המשיב הורשע, כאמור, בפני בית משפט קמא בעבירות, שעניינן נהיגה נהיגה בזמן פסילה, נהיגה בעת שרישיון הרכב פקע לתקופה העולה על שנה, נהיגה בעת שרישיון הנהיגה פקע לתקופה העולה על שנתיים, ועבירה של נהיגה ברכב ללא ביטוח.

23. אין צורך להכביר במילים באשר לחומרת העבירות שבפנינו המגלמות בחובן סיכון פוטנציאלי לכלל המשתמשים בדרך, כמו גם זלזול במערכת החוק והמשפט במדינת ישראל. להמחשת האמור לעיל יפים הדברים הבאים, כפי שנאמרו ברע"פ 3878/05 **יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל** (26.05.2005):

"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רשיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט. עניינו של המבקש חמור פי כמה, נוכח העובדה שנהיגתו במצב של פסילת רשיונו נעשתה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר על תנאי של 12 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בזמן פסילת רשיון. בנסיבות אלה, אין צורך בחיזוק נוסף למסקנה המתבקשת כי מדובר במערער המזלזל זלזול עמוק בחוק, בצווי בית המשפט, ובחובתו הבסיסית לקיים את הכללים שהחברה קבעה להבטחת חייהם ושלומו של בני הציבור" - (שם, פסקה 8).

כמו כן נקבע ע"י כב' השופט רובינשטיין, כי **"עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רשיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת [...]. ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור" - (רע"פ 665/11 אבו עמאר נ' מדינת ישראל (24.1.2011).**

עוד נקבע, מפי כב' השופט לוי ברע"פ 6115/06 **מדינת ישראל נ' אבו-לבן** (8.5.2007) כי: **"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצוים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב... " - (שם, פסקה 5).**

24. הענישה המקובלת לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חייבת לבטא את משקלם של הערכים המוגנים שהופרו; כן להעביר מסר תקיף ומרתיע מפני ביצועה. מכאן, ובמספר הזדמנויות ביהמ"ש העליון אישר מתחם עונש הכולל בתוכו מאסר בפועל, וגם הטלת מאסר בפועל לתקופה משמעותית - (רע"פ 8013/13 **אמיר מסעוד נ' מדינת ישראל**, פסקה 13 (18.12.13); רע"פ 7982/13 **עדיאל שגן נ' מדינת ישראל** (6.1.14); רע"פ 5464/16 **דימטרי לייזרוביץ נ' מדינת ישראל**, פסקה 7 (12.7.16);

רע"פ 7612/13 שמעון אמסלם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.3.14) (להלן "פרשת אמסלם").

25. מעיון בפסיקה, עולה כי מרבית המקרים שבהם ביהמ"ש גזר על נאשם ריצוי מאסר בפועל בשל ביצוע העבירה של נהיגה בזמן פסילה עם עבירות נלוות, דובר בנאשמים בעלי עבר תעבורתי, אשר לחובתם מאסרים מותנים. נסיבות אלו, עבר תעבורתי וגם מאסר מותנה, הצדיקו ענישה הכוללת גם מאסר בפועל אף לתקופות ממושכות - (פרשת אמסלם, פסקה 9); רע"פ 5638/13 נכפולגר נ' מדינת ישראל (15.1.2014); רע"פ 321/14 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.01.2014); רע"פ 10424/06 לודוויה נ' מדינת ישראל (22.2.07).

26. במקרה שלפנינו, המשיב נוהג משנת 1992 ולחובתו 46 הרשעות קודמות, מתוכן 4 הרשעות בגין עבירות של נהיגה בזמן פסילה. בהעדר הליך שיקום שהמשיב החל או אמור להתחיל, בצד העובדה כי זוהי הרשעתו החמישית של המשיב בעבירה שעניינה נהיגה בזמן פסילה, וכי הוא נהג ברכב שרשיונו פקע בתקופה העולה על שנה, כשרישיון הנהיגה פקע מעל שנתיים, תוך שהוא נוהג ללא ביטוח, עת מעל ראשו של המשיב מונפת חרב בדמות מאסר מותנה בן 10 חודשים, מעידה על התנהלות חסרת רסן, ועל חוסר אכפתיות לשלומם ובטחונם של המשתמשים בדרך, לרבות בטחונו שלו עצמו. יש לציין כי בגין הרשעתו האחרונה, בתאריך 26.11.2020, נידון המשיב ל-18 חודשי מאסר בפועל בגין מספר עבירות תעבורה, לרבות נהיגה בזמן פסילה, תוך הפעלת מאסר מותנה קודם והפסקת עבודות שירות שריצה במסגרת הליך קודם. נוסף על כך נידון המשיב לעשרה חודשי מאסר על תנאי, לפסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 60 חודשים, והפעלת פסילה על תנאי תוך קביעה כי הפסילה תצטבר לעונש הפסילה שאותה ריצה בעת מתן גזר הדין. כן נפסל המשיב מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים על תנאי. בנסיבות אלה, על פני הדברים, נראה כי בניגוד לדבריו המשיב לא למד את לקחו, לא הפנים את איסורי החוק, לא הורתע מעונשי מאסר בפועל ומעונשים מרתיעים, ושב לאחוז בהגה בהיותו בפסילה, לאחר שרישיון הנהיגה שלו פקע לפני שנים, ולנהוג ברכב לא לו לאחר שרישיון הרכב פקע, וללא תעודת ביטוח בת תוקף המכסה את נהיגתו. בנוהגו, שוב, בזמן פסילה, ביטא המערער כי אין עליו מורא הדין ומורא בית המשפט, ואת יחסו המזלזל לשלום הציבור.

27. במקרנו נוכח חומרת מעשי המשיב אשר ריצה בעבר עבודות שירות שהופסקו, נוכח המאסר בפועל שריצה בעבר מאחורי סורג ובריח וחרף עננת המאסר המותנה שמרחפת מעל ראשו, בחר במודע לחזור ולבצע את העבירה, ונוכח הערכת שירות המבחן שקיים "סיכון משמעותי להישנות התנהגות דומה בעתיד", סבורני שראוי היה להטיל על המשיב עונש מאסר לריצוי בפועל. בנסיבות אלו, לא ניתן כלל להאריך את המאסר המותנה.

28. סעיף 56(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") מאפשר את הארכת המאסר המותנה וקובע: "בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 55 ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי, או חידושה, לתקופה נוספת שלא

תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות העניין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי".

זאת ועוד, סעיף 58 לחוק העונשין מורה, כי ככלל עונש מותנה יופעל במצטבר לעונש נוסף, "זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות". ברירת מחדל זו שקבע המחוקק מקורה בהבנה, כי אלמלא האמור יאבד העונש המותנה ממשמעותו, והדבר יפגע באפקט ההרתעתי הגלום בהטלת מאסר על תנאי.

בענייננו, נגד המשיב תלוי ועומד מאסר על תנאי, בר הפעלה, של 10 חודשים אשר ניתן בפל"א 7626-11-20 בבית משפט לתעבורה בעכו ביום 26.11.20. מאסר מותנה אמור לשמש כלי הרתעה מרכזי מפני ביצוע עבירות נוספות כלפי מי שעבר עבירות בעבר. לפיכך, הארכתו של מאסר מותנה או חידושו אמורים להיעשות במקרים חריגים וייחודיים ומנימוקים מיוחדים שיירשמו.

ברע"פ 7391/08 מחאג'ניה נ. מדינת ישראל (10.7.08) נפסק כי:

"שיקול הדעת הניתן לבית המשפט בהארכת עונש מאסר מותנה מתמקד במצבים שבהם מוצדק לתת לנאשם הזדמנות נוספת לחזור לדרך הישר, כאשר הוא מראה סימנים המניחים יסוד לציפייה כי כך יהיה. עצם אורכו של עונש המאסר על תנאי שהוטל בגין הליך קודם אינו טעם מיוחד להארכתו..."

29. השיקולים שהובאו במסגרת גזר הדין אין בהם כדי להוות נימוקים מיוחדים המצדיקים הימנעות מהטלת מאסר בגין עבירות חמורות שביצע המשיב. במקרה הנדון נראה כי העונש אשר הוטל על המשיב, בבית משפט קמא, נוטה לקולה לאור חומרת העבירות ועברו הפלילי המכביד, ובכל אופן לא ראוי להימנע מהטלת עונש המאסר על תנאי במקרה הנדון, ולאור זאת לא ניתן להימנע מהפעלת עונש המאסר על תנאי הרובץ לפתחו של המבקש מהתיק הקודם (ראו סעיף 56 לחוק העונשין). אך בנקודה זו בחרתי בסופו של יום לא למצות מלוא חומרת הדין בעת קבלת הערעור, על מנת שהפער בענישה, יהיה מתון ומדורג, חרף המסקנה שיש להטיל מאסר בפועל תוך הפעלת המאסר המותנה באופן מצטבר, וזאת מטעמי הוגנות כלפי המשיב - לעניין זה יפים הדברים שנאמרו ברע"פ 6163/07 חדורה נ' מדינת ישראל (22.5.2008): **"ככלל, מן הראוי שהעונש המוטל על ידי ערכאת ערעור לא יחרוג באורח מופרז מזה שהוטל על ידי הערכאה הדיונית מטעמי הוגנות כלפי המערער ... ואולם, עיקרון זה ראוי לאיזון אל מול שיקולים ואינטרסים אחרים העומדים בבסיס הענישה הפלילית, ובעיקר כי על העונש להלום את המעשה שבגינו הוא מוטל ולהתאים להנחיות ההלכה הפסוקה בדבר רמת הענישה הראויה."**

30. באשר לרכיב הפסילה בפועל, הסטייה מפסילת המינימום הקבועה בסעי' 40א (א) לפקודה. אמנם בסעי' 40א(ג) (1) ניתן לביהמ"ש שיקול דעת לסטות לקולא מעונש זה, אך כל זאת בהתקיים שני תנאים מצטברים.

הראשון, קיום נסיבות מיוחדות שיפורשו בפסה"ד; והשני, שביהמ"ש שוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור. אף אחד מהתנאים אינו מתקיים בעניינו של משיב זה. עסקינן במקרה מובהק להחלת הכלל. מעיון מעמיק בגזר הדין לא מצאתי אף נסיבה, לא כל שכן מיוחדת, שיכולה לבסס, ולו בדוחק, את מסקנתו של ביהמ"ש קמא. מדובר במשיב שהמשך נהיגתו מהווה סכנה לשלום הציבור ובעניינו לא מתקיימת אף נסיבה מיוחדת שמצדיקה הטלת עונש פסילה נמוך מהקבוע בהוראות החוק.

סוף דבר

31. לאור כל האמור לעיל, ומשום שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין עם הנאשם, בקבלת ערעור המדינה - (ע"פ 8381/17 **מדינת ישראל נ' איכילוב** (24.4.2018)), הערעור מתקבל באופן חלקי כלהלן:

א. אני גוזר על המשיב 7 חודשי מאסר בפועל.

אני מורה על הפעלת עונש המאסר המותנה למשך 10 חודשים כפי שהוטל על המשיב בפל"א 7626-11-20, באופן ששלושה חודשים יופעלו במצטבר ושבעה חודשים יופעלו בחופף. כפועל יוצא מכך, המשיב ירצה עונש **מאסר בפועל** מאחורי סריג ובריוח למשך **10 חודשים**, בניכוי ימי מעצרו מיום 19.6.23.

ב. הנני פוסל את המשיב לתקופה של 10 שנים, בהתאם להוראת סעיף 40א(א)1 לפקודה.

אני מורה על הפעלת עונש הפסילה על תנאי למשך 6 חודשים שנפסק בתיק פל"א 7626-11-20 וזאת באופן חופף לעונש הפסילה בפועל שהוטלה בתיק זה. **רשמתי בפני כפי שהצהיר המשיב כי אין בידי רישיון נהיגה להפקדה, לכן תחילת מניין הפסילה מיום שחרורו ממאסר בהליך זה, ללא צורך בהפקדה.**

מכאן, הפסילה בפועל הינה למשך **10 שנים**, במצטבר לכל עונש פסילה אותו מרצה המשיב.

ג. יתר רכיבי גזר דינו של ביהמ"ש קמא יישארו על כנם.

ניתן היום, כ"ד חשוון תשפ"ד, 08 נובמבר 2023, בהעדר הצדדים.